

KEYHUSREV I

darları el-Melikü'l-Âdil ve el-Melikü'z-Zâhir aracılığıyla kendisine barış için müracaatta bulunan Ermeni Prensi Leon'la Anadolu Selçuklularına sadık kalması, Türkiye-Suriye ticaret yoluna ve Halep Eyyûbî sınırlarına saldırmaması, ayrıca savaş tazminatı ödemesi şartıyla bir barış antlaşması imzaladı.

İznik Bizans İmparatoru Laskaris, Selçukluların Anadolu'ya hâkim bir duruma geçmelerini hoş karşılamıyordu. Bu sebeple İstanbul Latin İmparatoru Henri ile bir antlaşma yaptı. İznik tahtını ele geçirmek isteyen III. Aleksios da onu Laskaris'e karşı tahrik etti. Keyhusrev beraberrinde III. Aleksios olduğu halde I. Laskaris'e karşı harekete geçti. Denizli-Lâdik arasındaki Antiochia şehri civarında yapılan savaşta Selçuklu ordusu galip durumda iken askerler yağmaya girişti. Bu sırada sultan, çevresinde kimsenin kalmadığını gören bir Rum askeri tarafından şehid edildi. Bunun üzerine paniğe kapılan Selçuklu askerleri geri çekilmeye başladı. Savaşta Bizans ordusu da çok ağır kayıplar verdi (Zilhicce 607 / Haziran 1211). Geçici olarak Alaşehir'e gömülen sultanın cesedi, daha sonra Konya'ya götürülüp Alâeddin Camii yanındaki Sultanlar Türbesi'ne (kümbethâne) defnedildi (1211 Haziran sonu).

I. Keyhusrev edip, şair ve âlimleri himaye eder; imar, ziraat ve kültür faaliyetlerini desteklerdi. Âdil bir sultan olup haftanın iki günü bizzat Dîvân-ı Mezâlim'e başkanlık yapardı. Antalya'yı fethederek Anadolu'yu milletlerarası ticaret yollarının merkezi haline getirmiş, Selçuklu Devleti'nin iktisadî durumunu kuvvetlendirmişti. Selçuklu tarihinde ilk defa Venedikliler ve Kıbrıs Krallığı ile bir ticaret antlaşması imzalamıştır. Kayseri'de kız kardeşi adına 602'de (1205-1206) inşa ettirdiği Gevher Nesibe Dârüşşifâsı ve Tıp Medresesi, İslâmî dönemde Anadolu'da yaptırılan en eski hastahane ve dünyanın ilk tıp fakültelerinden biridir. Râvendî *Râhatü's-sudûr* ve âyetü's-sürûr adlı eserini Keyhusrev'e ithaf etmiştir.

I. Keyhusrev dönemine ait bir sikke (Halit Erkiletoğlu sikke koleksiyonu)

BİBLİYOGRAFYA :

Râvendî, *Râhatü's-sudûr* (Ateş), I, s. XVI-XVIII; II, 363, 423-428; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, XII, 88-90, 200-201, 252, 286; İbnü'l-Adîm, *Zübde-tü'l-haleb*, III, 159-160; İbn Bibî, *el-Evâmirü'l-Âlâ'iyye*, s. 13-22, 30-58, 76-121, 305; a.e.: *Selçuknâme* (trc. Mürsel Öztürk), Ankara 1996, I-II, bk. İndeks; Ebü'l-Ferec, *Târih*, II, 463, 474, 486, 488, 491, 537; a.mlf., *Târîhu muhtaşari'd-düvel* (nşr. Antûn Sâlihânî el-Yesûfî), Beyrut 1890, s. 223, 228; Aksarâyî, *Müsâmeretü'l-ağbâr*, s. 31 vd.; Ebü'l-Fidâ, *el-Muhtaşar*, III, 88; *Târîh-i Âli Selçuk* (nşr. ve trc. Feridun Nafiz Uzlu), Ankara 1952, s. 26-28; Osman Turan, *Türkiye Selçukluların Hakkında Resmî Vesikalar*, Ankara 1958, s. 26, 29, 102-103, 109, 122-125; a.mlf., *Selçuklular Zamanında Türkiye Tarihi*, İstanbul 1984, bk. İndeks; a.mlf., "Keyhusrev I.", *İA*, VI, 613-620; Oktay Aslanapa, *Türk Sanatı*, İstanbul 1973, s. 226; Cl. Cahen, *Osmanlılar'dan Önce Anadolu'da Türkler* (trc. Yıldız Moran), İstanbul 1979, s. 122, 125-129, 168-169, 202-205, 211, 221-222, 238, 248, 253; a.mlf., "Kaykhusraw", *El2* (İng.), IV, 816; A. G. C. Savides, *Byzantium in the Near East*, AD. c. 1192-1237, Selanik 1981, s. 53-122; Erdoğan Merçil, "Bizans'ta Selçuklu Hanedan Mensupları", *TTK Bildiriler VI* (1994), II, 715-717; Tunçer Baykara, *I. Gıyâseddin Keyhusrev (1164-1211) Gazi Şehid*, Ankara 1997; Selim Kaya, *I. Gıyâseddin Keyhüsrev ve II. Süleymanşah Dönemi Selçuklu Tarihi: 1192-1211* (doktora tezi, 2001), İÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ALİ SEVİM

KEYHUSREV II

(ö. 643/1246)

Anadolu Selçuklu sultanı
(1237-1246).

Muhtemelen 618'de (1221) doğdu. I. Alâeddin Keykubad'ın oğludur. Yedi yaşında iken Mübârizüddin Ertokuş'un atabegliğinde Selçuklu topraklarına yeni katılan Mengüçlüklüler'in merkezi Erzincan ve havalisine melik olarak gönderdi; melikliğinin ilk yıllarında Trabzon'u kuşattı. I. Alâeddin Keykubad'ın ölümünden (634/1237) sonra önde gelen devlet adamlarından Sâdeddin Köpek Şemseddin Altun-aba, Tâceddin Pervâne, Lala Cemâleddin Ferruh ve Gürcüoğlu Zahîrüddevle'nin de gayretleriyle veliaht İzzeddin Kılıcarıslan'ın yerine II. Gıyâseddin Keyhusrev'i tahta çıkardı. Ölen sultanın arzusuna karşı olan bu karar ve uygulamayı Kemâleddin Kâmyâr ve Hüsâmeddin Kaymerî ile Selçuklu ordusunda hizmet gören Hârizmliler'in emiri Kayırhan (Kırhan) önceleri kabule yanaşmadılarsa da sonradan yeni sultana biat etmek zorunda kaldılar.

II. Gıyâseddin Keyhusrev Selçuklu tahtına oturduktan sonra babasının sağlığın-

da Kayseri'ye gelmiş bulunan yabancı ülke elçilerini kabul etti ve onun Ögedey Han için hazırladığı elçiyi Moğolistan'a gönderdi. Daha sonra Dimaşk Eyyûbî Hükümdarı el-Melikü'l-Kâmil Muhammed ve Halep Eyyûbî Hükümdarı el-Melikü'n-Nâsır Yûsuf ile babası zamanında yapılan tâbiyyet antlaşmalarını yeniledi (635/1237). Ayrıca el-Melikü'n-Nâsır'ın kız kardeşiyle evlenip kendi kız kardeşini de ona vermek suretiyle aralarında bir hısımlık bağı kurdu. Çok geçmeden diğer Eyyûbî melikleriyle Artuklu emirleri de ona tâbi oldular. Böylece Sultan Gıyâseddin, Mısır Eyyûbîleri'ne karşı kuvvetli bir cephe meydana getirmiş oldu.

Keyhusrev, başlangıçta kendisine biat etmek istemeyen devlet adamlarına pek güvenmiyor, tahta geçmesini sağladığı için sözünden çıkamadığı Sâdeddin Köpek de onları ortadan kaldırması için kendisine devamı telkinde bulunuyordu. Genç sultan önce Kayırhan'ı Zamantı (Pınarbaşı) Kalesi'nde zindana attırdı ve çok geçmeden emîr ağır zindan hayatına dayanamayıp öldü (635/1237). Bunun üzerine Hârizmliler Selçuklu hizmetinden ayrılıp Urfa taraflarına çekildiler ve çapulculuğa başladılar; kalabalık bir Türkmen kitlesi de onlara katıldı. Kemâleddin Kâmyâr kumandasındaki bir Selçuklu ordusunu bozguna uğratan Hârizmliler böylece Güneydoğu Anadolu'da bir süre bağımsız şekilde yaşadılar. Keyhusrev daha sonra yine Sâdeddin Köpek'in telkinleriyle, Selçuklu Devleti'ne yıllarca büyük hizmetlerde bulunmuş olan Kemâleddin Kâmyâr, Şemseddin Altun-aba, Hüsâmeddin Kaymerî ve Tâceddin Pervâne gibi değerli ve yete-

II. Keyhusrev adına 638 (1240-41) yılında Konya'da basılan dinar (Yapı ve Kredi Bankası koleksiyonu, nr. 8744)

neki devlet adamlarını birer birer bertaraf etti; hatta eski veliaht İzzeddin Kılıcarslan ile kardeşi Rükneddin ve anneleri Âdiliye Hatun'u da önce hapse attırdı, sonra da öldürttü. Artık Keyhusrev'in karşısında saltanat iddiası kalmamıştı; fakat Eyyübiler'e karşı kazandığı Samsat (Sümeysât) zaferinden (Zilkade 635 / Haziran 1238) sonra Sâdeddin Köpek, Selçuklu hânedanına mensup olduğu rivayetini yayarak tahta geçmeyi planlamaktaydı. Nihayet durumu anlayan sultan, Sivas subaşısı Hüsâmeddin Karaca'nın desteğiyle Sâdeddin Köpek'i ortadan kaldırarak (635/1238) kendini ve devleti onun tahakkümünden kurtardı; arkasından da şerhinden bir köşeye sinmiş olan eski devlet adamlarından Mühezzebüddin Ali, Şemseddin Muhammed el-İsfahânî, Veliyyüddin Tercüman, tarihçi İbn Bîbî'nin babası Meccüddin Muhammed ve Celâleddin Karatay gibi kişileri önemli görevlere getirdi. Daha sonra Anadolu'da Gürcü Hatun adıyla tanınacak olan Gürcü Prensesi Tamara ile evlendi.

Sâdeddin Köpek'in öldürülmesinden sonra yeniden devlet hizmetine alınan Hârizmliler'in çok geçmeden tekrar yağma ve soygun hareketlerine başlamaları üzerine bölgeye sevk edilen birlikler Haran'da onları yenilgiye uğrattı. Arkasından Âmid kuşatılarak teslim alındı ve Siverek, Ergani, Çermik gibi kaleler de zaptedildi (638/1240-41). Bu sıralarda Moğollar'ın önünden batıya doğru kaçarak Güneydoğu Anadolu ve Suriye sınırlarında yoğunlaşan göçebe Türkmenler, aynı bölgelerde oturan Hârizmliler'in yağma ve tahrip hareketlerine paralel olarak göçebeliliğin yerleşik hayatla uyuşmaması sebebiyle ve geçimlerini sağlamak amacıyla geniş çapta yağma hareketlerine girişmişlerdi. Amasya civarında bir zâviyesi bulunan Ebû'l-Bekâ Baba İlyâs-ı Horasânî adlı bir şeyh, kendisini nebî kabul eden Türkmenler arasında Anadolu Selçuklu Devleti'ne karşı büyük bir siyasî ve içtimâî isyanın başlatılmasına sebep oldu. Baba İlyas, çok zor şartlar altında yaşayan ve idareci sınıfla da yerli halkla da birçok problemi bulunan Türkmenler'i Selçuklu hükümetinin baskısından kurtaracak bir mehdî hüviyetiyle ortaya atılmış ve bu bakımdan Türkmenler tarafından canla başla benimsenmişti. Baba İlyas'ın önde gelen halifesi Baba İshak'ın şeyhi adına örgütleyip yürüttüğü Babâî ayaklanması denilen bu hareket çok hızlı ve kanlı biçimde gelişti ve ancak Beyşehir gölü üzerindeki Kubâdâbâd Sarayı'na sığınan Key-

husrev'in doğu sınırlarını Moğollar'a karşı korumak amacıyla Erzurum'da bulunan ordusu çağırması üzerine bastırıldı.

Babâî ayaklanmasının bastırılmasından sonra seleflerinin Anadolu Türk birliğini kurma yolundaki faaliyetlerine devam eden II. Gıyâseddin Keyhusrev, 639 (1241) yılında ordusunu Kayseri'de toplayarak Meyyâfârikin (Silvan) Eyyübî Hükümdarı el-Melikü'l-Muzaffer Şehâbeddin'in üzerine yürüdü. Bu sırada vasallarından Dimaşk Eyyübî Hükümdarı el-Melikü's-Sâlih'in gönderdiği kuvvet de ordusuyla birleşti. Öte yandan Hârizmliler'in ve Germiyanlı Türkmenler'in yardımını sağlayan Şehâbeddin de Âmid üzerine yürümektedir; iki taraf arasında savaş kaçınılmaz görünüyordu. Fakat Moğol tehlikesine karşı müslüman hükümdarların birleşmesini isteyen Abbâsî Halifesi Müntasır-Billâh'ın araya girmesiyle Şehâbeddin'in Selçuklular'a tâbi olması şartıyla barış sağlandı ve bir antlaşma yapıldı.

640 (1242) sonbaharında Anadolu sınırlarına yaklaşan Moğol kumandanı Baycu Noyan, Babâî isyanı dolayısıyla Selçuklular'ın zayıf düşmesini fırsat bilerek kuşattığı Erzurum'u kısa sürede ele geçirip tahrip etti. Sultan Gıyâseddin böylece başlayan Moğol istilâsını durdurabilmek için hazırladığı güçlü bir ordu ile Anadolu içlerine doğru ilerleyen düşmanı Zara ile Suşehri arasındaki Köseadağ'da karşıladıysa da Moğollar'ın Selçuklu öncü kuvvetlerini imha etmesi üzerine ovaya inmekte olan bütün Selçuklu ordusu paniğe kapıldı; bazı kumandanlar safları terkettiği gibi sultan da Tokat istikametine kaçtı. Böylece başsız kalan Selçuklu ordusu dağıldı ve savaşmaksızın ağır bir hezimete uğradı. Bu kolay zaferden sonra Baycu Noyan Sivas'a girdi ve şehri üç gün süreyle yağma ettirdi. Ardından Kayseri'yi kuşatan Moğollar, Emîr Samsâmüddin Kaymaz ve Subaşı Fahreddin Ayaz'ın kuman-

dasında kahramanca direnen şehri Haju-koğlu Hüsam adlı bir Ermeni'nin ihaneti yüzünden ele geçirerek geniş çaplı bir tahribatla birlikte katliama tâbi tuttular; Azerbaycan'a dönüşleri sırasında da aynı şeyi Erzincan'a yaptılar. Bu dehşet verici Moğol istilâsı karşısında Anadolu'dan varlıklı kimseler Halep'e kaçtılar. Bu arada Keyhusrev'in annesi ve diğer aile fertleri Halep'e gitmekte iken Selçuklu vasalı Çukurova Ermeni Prensi Hetum tarafından yakalanıp Moğollar'a teslim edildiler; öteki Türk kabileleri de yine Ermeniler tarafından saldırıya uğrayarak yağmalanıp soyuldular.

Köseadağ felâketinden sonra Anadolu Selçuklu Devleti merkezî hâkimiyetini kaybetmiş ve sultanın Antalya'ya çekilmesi sebebiyle başsız kalmış gibiydi. Bundan faydalanan tâbi Çukurova Ermeni Krallığı ve Trabzon Komnenosları Moğol vasallığını kabul ettiler; İznik'teki Bizans Devleti ise Selçuklular'la dost kalmayı tercih etti. Bu sırada Amasya'da bulunan Vezir Mühezzebüddin Ali, şehrin kadısıyla birlikte ve değerli hediyelerle Azerbaycan'daki Mugan ordugâhına dönmüş olan Baycu Noyan'a gidip yılda 360.000 dirhem, 10.000 koyun, 1000 sığır ve deve verilmesi şartlarıyla bir barış antlaşması imzaladı. Keyhusrev Moğollar'la barış yapıldığını haber alınca Antalya'dan Konya'ya geldi.

Bu barış antlaşmasından sonra Çukurova Ermeni Krallığı'na karşı bir askerî harekâta geçildi. Vezir Şemseddin el-İsfahânî'nin kumandasındaki Selçuklu ordusu Tarsus'u kuşattı. Ancak ağırlaşan tabiat şartları sebebiyle askerlerin hareket kabiliyeti zayıflamış ve yiyecek sıkıntısı da baş göstermişti. Ayrıca sultanın âni ölüm haberinin gelmesi üzerine sefer yarıda bırakıldı. Bununla beraber Ermeni Kralı Hetum ile Anadolu Selçuklu Devleti'ne yeniden tâbi olması, savaş tazminatı ödemesi, yıllık vergi vermesi, Tarsus'a karşılık Bergama Kalesi'ni teslim etmesi şart-

II. Keyhusrev adına basılan bir başka dinar (Yapı ve Kredi Bankası koleksiyonu, nr. 8746)

larıyla bir barış yapıldıktan sonra Selçuklu ordusu Konya'ya döndü.

Tarsus kuşatması sırasında Alâiye'de bulunan sultan, içki içmekte iken veya baktığı vahşi hayvanların ısırması sonucu yirmi beş yaşlarında olduğu halde birden bire ölmüştür. Yerine büyük oğlu II. İzzeddin Keykâvus tahta çıkarıldı. Kabiliyetsizliği, ahlâkî bozuklukları, içkiye, eğlenceye ve kadınlara düşkünlüğü, ayrıca korkaklığı ve Sâdeddin Köpek'in etkisinde kalarak tecrübeli devlet adamlarını bertaraf etmesi sebebiyle ülkeyi başsız bırakmış ve felâketin uçurumuna itmiş olan II. Gıyâseddin Keyhusrev'den sonra devlet idaresinde iş bilir ve idealist insanların kalmamasından dolayı genel bir çöküş ve gerileme devri başlamıştır. Bununla birlikte onun döneminde de pek çok içtimaî, ilmî ve dinî müessese kurulmuş, büyük mimarlık eserleri inşa edilmiştir.

BİBLİYOGRAFYA :

İbnü'l-Adîm, *Zübdetü'l-haleb*, III, 227, 232, 237-243; İbn Bîbî, *el-Evâmirü'l-Âlâ'iyye*, s. 359, 363, 423, 456, 464-548, 595, 606; a.e.: *Selçuknâme*(trc. Mürsel Öztürk), Ankara 1996, II, 19-87, 90, 98, 99; Ebü'l-Ferec, *Târih*, II, 537, 539-541; a.mlf., *Târihu muhtaşarı'd-düvel* (nşr. Antün Sâlihânî el-Yesûî), Beyrut 1890, s. 250-252, 255, 274; İbn Vâsil, *Müferricü'l-kürüb*, V, 119, 124, 135, 162, 179-186, 190, 250, 282, 295, 305, 324-327; Aksarâyî, *Müsâmeretü'l-ahbâr*, s. 36 vd., 45; Elvan Çelebi, *Menâkibü'l-kudsiyye*, s. 10-26, 47-54; Eflâkî, *Menâkibü'l-ârifin*, I, 62; Makrîzî, *es-Sülûk* (Ziyâde), I, 269-272, 275, 307-310, 313; M. Brosset, *Histoire de la Géorgie*, Petersburg 1849, I, 502 vd., 525 vd., 528 vd.; *Târih-i Âli Selçuk* (nşr. ve trc. Feridun Nafiz Uzlu), Ankara 1952, s. 48 vd.; Halil Edhem [Eldem], *Kayseriye Şehri*, İstanbul 1334, s. 71-85; Cl. Cahen, *La Syrie du nord*, Paris 1940, s. 695; a.mlf., *Osmanlılar'dan Önce Anadolu'da Türkler* (trc. Yıldız Moran), İstanbul 1979, bk. İndeks; a.mlf., "Kaykhusraw", *El'* (İng.), IV, 816-817; Nejat Kaymaz, *Pervâne Muînüddin Süleyman*, Ankara 1970, bk. İndeks; Artuk, *İslâmî Sikkeler Kataloğu*, I, 364-367; Ali Sevim, *Genel Çizgileriyle Selçuklu-Ermeni İlişkileri*, Ankara 1983, bk. İndeks; Refet Yınanç, "Mevlânâ'nın Şahitlik Ettiği Selçuklu Sultanı II. Gıyâseddin Keyhusrev Vakfıyesi", *Mevlânâ* (haz. Feyzi Halıcı), Konya 1983, s. 68-71; Oktay Aslanapa, *Türk Sanatı*, İstanbul 1984, s. 127, 163, 178-180; Osman Turan, *Selçuklular Zamanında Türkiye Tarihi*, İstanbul 1984, bk. İndeks; a.mlf., "Keyhusrev II", *İA*, VI, 620-629; a.mlf., "Sad-ed-Din", a.e., X, 32-35; *Doğu-Batı Arası Bir Gökkuşağı: Selçuklu Sikkeleri* (haz. Şennur Aydın), İstanbul 1994, s. 33-40; Ahmet Yaşar Ocak, *Babailer İsyanı*, İstanbul 1996; Fuad Köprülü, "Anadolu'da İslâmiyet", *DEFM*, II/4 (1338), s. 302 vd.; V. Vartabet, "Türk Fütûhâtı Tarihi" (trc. H. B. Andreasyan), *Tarih Semineri Dergisi*, I/2, İstanbul 1937, s. 228; Faruk Sümer, "Anadolu'da Moğollar", *Selçuklu Araştırmaları Dergisi*, sy. 1, Ankara 1969, s. 7-11.

ALİ SEVİM

KEYHUSREV III

(ö. 682/1284)

Anadolu Selçuklu sultanı
(1266-1284)

Babası IV. Kılıcarslan'ın öldürülmesinden sonra çocuk yaşta tahta çıkarıldı. Yaşının küçüklüğü sebebiyle Muînüddin Süleyman Pervâne, IV. Kılıcarslan devrinde olduğu gibi nüfuz ve kudretini muhafaza etti. Muînüddin Pervâne, Gıyâseddin öğrenim çağına gelince "üstâdûs-saltana" unvanını verdiği Yenbuî'yi onu yetiştirmekle görevlendirdi; bu arada Eminüddin İsfahânî'yi musahip, kendi oğlu Mühezzebüddin Ali'yi de muhafız tayin etti. İyi bir dinî terbiye alan Gıyâseddin erginlik çağına geldiği zaman da ata binmek ve silâh kullanmak gibi konularda eğitildi.

671 (1272) yılında, İlhanlı Hükümdarı Abaka Han'ın kardeşi Acay Noyan ve ordu kumandanı Samagar Noyan'ın baskılarından rahatsız olan Muînüddin Pervâne, Anadolu halkının Moğollar'a karşı kurtarıcı gibi gördüğü Mısır Memlûk Sultanı Baybars'a bir elçilik heyeti gönderip Gıyâseddin Keyhusrev'e ve Selçuklu hükümlerine dokunmamak şartıyla onu Anadolu'ya davet etti. Baybars bir yıl sonra ordusuyla birlikte Anadolu'ya yönelirse de Abaka Han'dan korkup telâşa düşen Muînüddin Pervâne, ona elçiler göndererek iş birliği ve ittifak teklifinin bu yıl uygulanmasının mümkün olmadığını, bu sebeple seferini gelecek yıla ertelemesini istedi. Aynı yıl içinde Abaka Han, Toku Noyan'ı Anadolu'da görevlendirdi ve Selçuklu devlet erkânına onun iznini almadıkça herhangi bir konuda karar vermemelerini bildirdi. Bunun üzerine Muînüddin Pervâne, diğer devlet adamlarıyla anlaşıp tekrar Baybars'tan Anadolu'ya gelmesini istediye de ondan bu seferin ancak gelecek yılın sonlarında yapılabileceği cevabını aldı. Bu sırada Beylerbeyi Hatîroğlu Şerefeddin Mesud Moğollar'a karşı isyan etti ve o da Baybars'tan yardım istedi. Fakat Anadolu'ya gelen 30.000 kişilik bir Moğol kuvveti çok geçmeden Kayseri-Sivas arasındaki Gedük'te Selçuklu kuvvetlerinin de yardımıyla ayaklanmayı bastırdı ve yakalanan Hatîroğlu bazı emir ve Türkmen beyleriyle birlikte idam edildi (675/1276).

Memlûk Sultanı Baybars, Muînüddin Pervâne gibi büyük Selçuklu emir ve beylerinin daveti, ülkesine kaçan devlet adamlarının teşviki ve özellikle Anadolu

halkının kendisini putperest Moğollar'a karşı kurtarıcı olarak görmesi sebebiyle Anadolu topraklarına girdi ve Elbistan'a geldi. Bunun üzerine Toku ve Tudavun noyanlarla Muînüddin Pervâne'nin sevk ve idaresindeki Moğol, Selçuklu, Gürcü ve Ermeni kuvvetlerinden oluşan ordu Elbistan yönüne hareket etti. Akçaderbent'te Memlûk ve Moğol kuvvetleri arasında yapılan öncü savaşında ve arkasından Elbistan ovasında ana kuvvetler arasında yapılan asıl savaşta Moğollar ağır bir yenilgiye uğradılar (Zilkade 675 / Nisan 1277). Bu savaşta Selçuklu kuvvetleri ciddi biçimde savaşmadıkları gibi birçok emir ve asker de Memlûkler tarafına geçmişti. Yenilgi üzerine Muînüddin Pervâne Kayseri'ye gelerek burada bulunan Gıyâseddin Keyhusrev ile Vezir Fahreddin Ali ve diğer Selçuklu devlet adamlarını yanına alıp Tokat'a çekildi. Bu önemli zaferden sonra Kayseri'ye giden Baybars sevgi ve takdir gösterileriyle karşılandı; ancak bir hafta sonra ordusunun karşılaştığı yiyecek sıkıntısı sebebiyle Mısır'a dönmek zorunda kaldı. Böylece Muînüddin Pervâne'nin hem Baybars hem de Abaka Han ile ilişkilerini sürdürmek şeklindeki kararsız tutumu sebebiyle Baybars'ın Anadolu'yu Moğol tahakkümünden kurtarma yolundaki bu teşebbüsü neticesiz kaldı. Baybars'ın ayrılmasının arkasından Abaka Han bizzat başına geçtiği büyük bir orduyla Anadolu'ya geldi; Muînüddin Pervâne, Sultan Keyhusrev ve Fahreddin Ali hemen ona katıldılar. Savaşın yapıldığı Elbistan'a giden Abaka Han, aralarında Toku ve Tudavun noyanların da bulunduğu Moğol ölümlerini gördüğü halde herhangi bir Selçuklu emir ve askerinin cesedine rastlamaması üzerine çok öfkelenildi ve Pervâne'nin kendilerine ihanet ettiği kanaatine vardı. Daha sonra Kayseri'ye geçen Abaka Han bütün Selçuklu şehirlerinin yağma ve tahribini, halklarının da katli emretti; rivayete göre aralarında ilim ve din adamlarının da bulunduğu Moğol 200.000 kişi öldürüldü. Bu arada Abaka Han'ın veziri Şemseddin Cüveynî'nin Sivas'ın bir kısmını satın alarak tahripten kurtardığı bilinmektedir. Abaka Han, Anadolu'nun idaresini kardeşi Kongurtay Noyan'a bırakıp Karamanoğulları'nı yola getirmesini emrettikten sonra beraberinde Muînüddin Pervâne ve Fahreddin Ali olduğu halde Azerbaycan'a döndü. Moğol noyan ve kumandanlarıyla Pervâne'nin durumunu tartıştıktan sonra ihanetini sabit görerek onu ve adamlarını idam ettirdi (Safer 676 / Temmuz 1277).